

**ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE” A MINISTERULUI
AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA.
ȘCOALA DOCTORALĂ „ȘTIINȚE PENALE ȘI DREPT PUBLIC”**

**Cu titlu de manuscris
CZU: 343.12/.13(043.2)**

COSTIȘANU Vitalie

**COMPETENȚA ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ –
ANALIZA CADRULUI NORMATIV ȘI AL
JURISPRUDENȚEI**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Specialitatea: 554.03 – Drept procesual penal

Autor:

COSTIȘANU Vitalie

Conducător de doctorat:

OSOIANU Tudor, doctor în drept,
profesor universitar

Comisia de îndrumare:

OSTAVCIUC Dinu,
doctor habilitat în drept,
profesor universitar

ODAGIU Iurie,
doctor în drept,
conferențiar universitar

RUSNAC Constantin,
doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2025

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe penale și Drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Autor:

COSTIȘANU Vitalie

Conducător de doctorat:

OSOIANU Tudor, doctor în drept, profesor universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova

Comisia de doctorat:

1. GLAVAN Boris, președinte al Comisiei de doctorat, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne;
2. OSOIANU Tudor, conducător de doctorat, doctor în drept, profesor universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne;
3. DOLEA Igor, referent oficial, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Stat din Republica Moldova;
4. OSTAVCIUC Dinu, referent oficial, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne;
5. VÎZDOAGĂ Tatiana, referent oficial, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Republica Moldova;

Secretar al Comisiei de doctorat:

RUSNAC Constantin, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne.

Susținerea publică va avea loc la data de 11.12.2025, ora 14:30 min, în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, (adresa: mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi, 21, blocul administrativ, etajul 2, Sala Consiliului de administrație).

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la Biblioteca generală „Tudor Roșca” din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, pe site-ul web a Școlii Doctorale „Științe penale și drept public” (<https://www.academy.police.md/scoala-doctorala/sustinere-teze-de-doctorat/teze-de-doctorat>) și pe site-ul web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.anacec.md).

Autor:

COSTIȘANU Vitalie

Secretarul Comisiei de doctorat:

RUSNAC Constantin,
dr. în dr., conf. univ.

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI	12
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	188
BIBLIOGRAFIE.	299
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	322
ADNOTARE (în română, rusă, engleză)	344

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. În contextul consolidării Republicii Moldova ca *stat de drept* un rol din ce în ce mai important revine organelor de urmărire penală a căror rol este esențial în garantarea legalității, drepturilor fundamentale și bunei funcționări a justiției penale. Aceste organe au o responsabilitate majoră în aplicarea legii penale, iar activitatea lor trebuie să respecte în mod strict principiile statului de drept, cum ar fi separația puterilor, controlul legalității și protecția drepturilor omului. Asigurarea acestor principii poate fi garantată doar prin angajarea prestației organului de urmărire penală competent.

Competența organului de urmărire penală este un aspect fundamental al sistemului de justiție penală. O înțelegere profundă a acestui subiect poate contribui la clarificarea rolului și responsabilităților organelor de urmărire penală în procesul penal, ceea ce este esențial pentru asigurarea unui sistem de justiție eficient și echitabil. Republica Moldova a trecut printr-o serie de reforme legislative în domeniul justiției, inclusiv în ceea ce privește urmărirea penală. O analiză a competenței organelor de urmărire penală poate evidenția lacunele sau neajunsurile din legislație și poate propune soluții pentru îmbunătățirea acestora.

După Codului de procedură penală¹ și mai ales în contextul reformelor după 2012 privind combaterea corupției, independența justiției și eficientizarea urmăririi penale, competența organului de urmărire penală a devenit o temă-cheie. Modificările privind competența Procuraturii Anticorupție, a Centrului Național Anticorupție, a organelor Ministerului Afacerilor Interne, reflectă un proces dinamic de regândire instituțională. Practica judiciară și rapoartele instituțiilor (ex: Procuratura Generală, Avocatul Poporului, Consiliul Superior al Procurorilor) semnalează tergiversări, conflicte de competență între organele de urmărire penală. Astfel, tema nu este doar teoretică, ci direct conectată la eficiența și legalitatea urmăririi penale.

Actualitatea instituției subordonării competenței este determinată, în primul rând, de faptul că aceasta constituie o verigă importantă între normele de drept material (penal) și cele de drept procesual, în cadrul activității complexe și responsabile a organelor de drept în contracararea criminalității. În al doilea rând, această instituție este strâns legată de activitatea managerială, de organizarea, pe baza sa, a unei repartizări clare a atribuțiilor funcționale și a interacțiunii dintre toate organele de urmărire penală, în procesul de soluționare a plângerilor și sesizărilor privind infracțiuni, de descoperire și investigare a acestora, precum și de întocmire și trimitere a cauzelor penale în instanță.

Determinarea corectă a competenței la etapa inițială a urmăririi penale, înainte de începerea urmăririi penale, permite stabilirea rapidă a circumstanțelor comiterii

¹ *Codul de procedură penală al Republicii Moldova* nr.122-XV din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2003, nr.248-251.

infracțiunii prin desemnarea subiectului competent pentru efectuarea anchetei, iar în etapa de urmărire penală — desfășurarea investigației în mod complet și obiectiv, cu finalizarea acesteia printr-o soluție legală.

Normele acestei instituții determină competențele organelor de urmărire penală în investigarea anumitor categorii de cauze penale, condițiile, temeiurile și procedura de transmitere a cauzelor penale de la un organ de urmărire la altul, procedura soluționării procesuale a conflictelor apărute între organele de urmărire penală, precum și consecințele juridice ale nerespectării regulilor de competență.

Respectarea normelor privind competența contribuie la creșterea calității urmăririi penale, permițând evitarea dublării activităților de către organele care investighează anumite cauze penale. Încălcarea acestor norme poate duce la tergiversarea urmăririi penale, la inadmisibilitatea probelor și la alte aspecte problematice care afectează legalitatea procesului penal în general și al urmăririi penale în special.

Este adevărat că, pe parcursul dezvoltării acestei instituții legiuitorul în permanență a încercat să găsească cea mai optimă soluție, fie prin concentrarea competenței la efectuarea urmăririi penale într-un singur organ de urmărire penală, sau din contra, prin divizarea competenței între noi și noi subiecți sau prin lărgirea competenței unui organ de urmărire penală din contul altor organe. Actualmente parvin diferite propuneri de reformare și raționalizare a competenței organelor de urmărire penală².

Analizând cadrul normativ în vigoare putem concluziona asupra imperfecțiunii și numeroaselor curențe existente la nivel legislativ în reglementarea instituției competenței (cu care s-a confruntat și autorul în activitatea practică), care au determinat o serie de dificultăți în interpretarea și aplicarea normelor acestei instituții și ca efect în stabilirea corectă a competenței organului de urmărire penală și evitarea conflictelor de competență

Chiar dacă legea procesual penală a acordat un capitol competenței organului de urmărire penală³, iar CSJ⁴ a dat unele explicații cu valoare jurisprudențială, analizând aceste prevederi constatăm că, în reglementarea juridică a competenței și practica de aplicare există numeroase inadvertențe și probleme de soluționat. În pofida importanței și actualității subiectului abordat mediul academic autohton nu s-a arătat preocupat la nivel monografic de subiectul abordat. Majoritatea s-au axat doar tangențial în cadrul manualelor de specialitate consacrate disciplinei de drept procesual-penal, la fel ca și

² Proiectul de Lege cu privire la Procuratura Anticorupție și Combaterea Crimei Organizate. [citat 01.11.2024]. Disponibil: <https://www.parlament.md/preview?id=a9d8d65c-e5db-422f-a9c8-6616aaa3a278&url=https://ep-sp.parlament.md/materials/638749944215504677/Documents/20250213164256.pdf&method=GetDocumentContent>

³ *Codul de procedură penală al Republicii Moldova* nr.122-XV din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2003, nr.248-251.

⁴ Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013 în dosarul nr.4-1ril-1/2013[online]. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție [citat 01.11.2024]. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_interes_lege.php?id=1

cercetătorii din România. Unii reprezentanți ai mediului academic din Federația Rusă au reflectat mai detaliat asupra unor aspecte ale subiectului în discuție.

Insuficiența abordării științifice a competenței în procesul-penal influențează negativ activitatea organelor de urmărire penală și pe cale de consecință cercetarea calitativă și sub toate aspectele a unei cauze penale concrete. Prin urmare, abordarea științifică a acestui subiect prezintă nu doar, sau mai bine spus, nu numai, interes teoretic ci mai degrabă un interes practic. Ori, soluționarea corectă a acestor aspecte constituie una dintre condițiile esențiale pentru îmbunătățirea calității activității organelor de urmărire penală.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Cercetările întreprinse în cadrul prezentei teze s-au fundamentat pe analiza doctrinei, legislației procesual-penale naționale și internaționale, precum și a jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Supreme de Justiție și Curții Constituționale a Republicii Moldova, având drept scop conturarea unui tablou complex al modului în care este reglementată și aplicată competența organului de urmărire penală.

Studiul a relevat că, deși instituția competenței organului de urmărire penală are un rol esențial în garantarea legalității și eficienței procesului penal, doctrina autohtonă nu a acordat acestuia o atenție monografică suficientă, majoritatea autorilor abordând subiectul doar tangențial în cadrul lucrărilor dedicate dreptului procesual penal. Lucrările existente se limitează în mare parte la analiza formelor competenței, fără a examina în profunzime raportul dintre competența materială, funcțională, teritorială și personală, sau implicațiile practice ale aplicării eronate a acestor norme.

Pe plan normativ, cercetarea a evidențiat numeroase carențe și inadvertențe în reglementarea competenței, generate de lipsa unui concept unitar și coerent al acestei instituții. În pofida modificărilor succesive ale Codului de procedură penală, dispozițiile privind competența organelor de urmărire penală rămân fragmentare și incomplet corelate cu realitățile instituționale și cu jurisprudența în materie. Această situație a dus la conflicte de competență între organele de urmărire penală, tergiversarea procesului de urmărire penală și, în unele cazuri, la afectarea validității probatoriului.

De asemenea, analiza comparativă a demonstrat că, spre deosebire de sistemele juridice din România și Federația Rusă, unde există o doctrină consolidată și clarificări conceptuale privind competența organelor de urmărire penală, în Republica Moldova lipsește o bază teoretică robustă și o practică uniformă de aplicare. Acest fapt afectează nu doar claritatea delimitării atribuțiilor între organele specializate (MAI, CNA, SFS, SV), ci și eficiența coordonării interinstituționale.

În acest context, **problema științifică importantă abordată și soluționată** prin prezenta cercetare constă în elaborarea unui concept unitar și aplicabil al competenței organului de urmărire penală, bazat pe principiile legalității, eficienței și cooperării

instituționale, precum și în formularea unui model teoretic și practic de stabilire, interpretare și aplicare a regulilor de competență, capabil să elimine conflictele instituționale și să optimizeze activitatea procesuală.

Astfel, teza contribuie la dezvoltarea unei baze științifice solide privind competența organelor de urmărire penală, la identificarea deficiențelor legislative și jurisprudențiale existente și la propunerea de soluții concrete de reformare și uniformizare a practicii în domeniu, ceea ce are un impact direct asupra eficienței și legalității întregului proces penal.

Scopul lucrării. Scopul tezei consistă în examinarea complexă a legislației, doctrine și a jurisprudenței privind competența organului de urmărire penală având drept finalitate evaluarea oportunității de perfecționare a reglementărilor aplicabile și de instituire a bunelor practici în jurisprudență.

Obiectivele cercetării. Pentru realizarea scopului declarat ne-am propus soluționarea următoarelor obiective:

- identificarea și definirea conceptului de competență, corelarea acestuia cu competența organului de urmărire penală, delimitarea trăsăturilor și caracteristicilor acestui concept și examinarea lui atât ca instituție de drept procesual-penal cât și ca condiție generală de desfășurare a procesului-penal;
- identificarea și elucidarea semnelor și formelor competenței atât din perspectiva abordărilor teoretice existente cât și a prevederilor legale în vigoare. Elucidarea raportului existent între semnele și formele competenței, diferența dintre acestea, ponderea și modul de interpretare;
- elucidarea criteriilor juridice de stabilire a competenței organului de urmărire penală la investigarea unei cauze penale anume;
- interpretarea normelor de competență și procedurii de stabilire a competenței organului de urmărire penală atât din perspectiva reglementărilor existente cât și a practicilor încetățenite la această etapă de dezvoltare a legii procesual penale;
- investigarea problematicei de aplicare a regulilor de competență în activitatea practică la stabilirea competenței organului de urmărire penală cu elucidarea problematicei existente la moment, inclusiv în cazurile de conexare, disjungere a cauzelor penale, în cazul pluralității de infracțiuni sau pluralități de participanți;
- evaluarea oportunității de a interveni cu propuneri de desăvârșire a cadrului normativ existent, precum și a bunelor practici în domeniul competenței organului de urmărire penală.

Metodologia cercetării științifice. Întru asigurarea unei cercetări obiective, multilaterale și de detaliu a subiectului prezentului studiu, au fost utilizate o serie de metode după cum urmează:

Metoda logică - în cele două forme ale sale: inductivă și deductivă a fost aplicată în formularea de raționamente logice și la elaborarea concluziilor și recomandărilor

privind subiectului abordat ceea ce a contribuit la clarificarea conceptului și a unor noțiuni fundamentale, la stabilirea liniilor directoare în abordarea acestui subiect și a principiilor de bază, reieșind din reglementările momentului și practica instituită.

Metoda analizei sistemice - a presupus examinarea instituției competenței în contextul reglementărilor procesual-penale în vigoare la moment, ceea ce a permis relevarea coexistenței și interacțiunii dintre formele competenței (competența funcțională, materială, teritorială, personală, etc), oferind o viziune structurată asupra arhitecturii procesuale.

Metoda comparativă - a fost aplicată pentru analiza reglementărilor în vigoare în plan comparativ cu practica instituită în Republica Moldova, dar și cu cele din alte state așa ca România și altele din spațiul post -sovietic, pentru identificarea și relevarea unor soluții legislative alternative, precum și formularea unor propuneri de *lege ferenda* de îmbunătățire a cadrului normativ dar și al practicii instituite pe acest domeniu.

Metoda istorică - a fost utilizată pentru stabilirea evoluției conceptului de competență până în prezent și etapele transformărilor care au însoțit acest parcurs, ceea ce a permis o mai bună înțelegere a acestui concept, dar și raționamentul unor reglementări recente și necesitatea de a raționaliza și a dezvolta acest domeniu pentru viitor.

Metoda analizei documentare – a presupus evaluarea sistematică a surselor normative, doctrinare și jurisprudențiale, inclusiv a rapoartelor instituționale, a practicii CtEDO, a jurisprudenței Curții Constituționale și a deciziilor CSJ a RM.

Metoda formal-juridică - a fost utilizată în procesul de interpretare a normelor dreptului material și a celui procesual-penal, ceea ce a permis aprecierea coerenței, clarității și eficienței reglementărilor incidente asupra competenței organelor de urmărire penală.

Metoda analizei logico-juridice - a fost utilizată în formularea propunerilor de perfecționare a cadrului normativ prin identificarea și relevarea unor incoerențe la nivel normativ cu propunerea unor soluții de raționalizare a domeniului.

Prin aplicarea conjugată a acestor metode s-a reușit fundamentarea temeinică a demersului științific și realizarea obiectivelor trasate și în final sistematizarea unor concluzii și recomandări relevante cu valoare teoretică - aplicativă.

Noutatea și originalitatea științifică. Noutatea și originalitatea științifică a prezentului studiu constă în abordarea teoretico-practică a competenței organului de urmărire penală cu aducerea în prim plan a practicilor existente dar și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova și Curții Constituționale a Republicii Moldova. Această studiu a relevat numeroase curențe la nivel legislativ dar și existența unor practici defectuoase legate de aplicarea normelor de competență. În cadrul acestui studiu nu doar că s-au formulat propuneri de raționalizare a cadrului normativ dar cel mai important au fost formulate recomandări de îmbunătățire și de uniformizare a practicii ce ține de interpretarea,

aplicarea regulilor de competență și de soluționare a eventualelor conflicte de competență care pot apărea între organele de urmărire penală.

Semnificația teoretică a lucrării. Importanța teoretică a tezei constă în identificarea și relevarea particularităților și esenței competenței atât ca instituție de drept procesual penal cât și ca condiție generală de desfășurare a urmăririi penale, a algoritmului și a procedurii de stabilire a competenței organului de urmărire penală, atât din punct de vedere teoretic cât și practic, în vederea perfecționării și eficientizării cadrului normativ în vigoare dar și instituirea unei practici calitative în domeniu.

Valoarea aplicativă a lucrării. Valoarea aplicativă a lucrării constă în aceea că, pe de o parte în prezenta lucrare au fost relevate carențele la nivel legislativ și practic, legat atât de stabilirea esenței, încărcături și particularităților conceptului de competență dar și a procedurii de aplicare a acestor norme și de stabilire a competenței organului de urmărire penală în fiecare caz concret. Pe de altă parte, au fost elaborate soluții, propuneri și recomandări de raționalizare a domeniului prin modificări calitative la nivel legislativ și instituirea unei practici pozitive pe caz.

Materialele prezentei investigații teoretice studiu pot fi utilizate la instruirea studenților în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic dar și în activitatea practică a reprezentanților organelor de urmărire penală.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere în cadrul prezentei teze se materializează în tezele științifice principale promovate spre susținere, care reflectă demersul de fundamentare teoretico-practică a instituției competenței organului de urmărire penală și de raționalizare a mecanismelor de aplicare a normelor procesual-penale. Aceste teze surprind interdependența dintre cadrul normativ, jurisprudența națională și cea europeană, precum și realitățile practice din activitatea organelor de urmărire penală.

Problema științifică importantă soluționată constă în elaborarea unui concept unitar, coerent și aplicabil al competenței organului de urmărire penală, care să permită interpretarea și aplicarea corectă a regulilor de competență, delimitarea clară a atribuțiilor între diversele organe de urmărire penală și evitarea conflictelor instituționale. Prin această abordare, s-a fundamentat un model teoretic și practic de stabilire și exercitare a competenței, bazat pe principiile legalității, eficienței, specializării și cooperării interinstituționale.

Lucrarea propune un algoritm logic și procedural de determinare a competenței în cauzele penale, bazat pe criterii obiective (materiale, funcționale, personale și teritoriale), precum și pe analiza jurisprudenței relevante a Curții Supreme de Justiție, a Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Totodată, au fost identificate și soluționate incoerențele legislative și lacunele existente în reglementarea competenței, fiind formulate propuneri de *lege ferenda* menite să contribuie la perfecționarea cadrului normativ și la uniformizarea practicii judiciare.

Rezultatele cercetării contribuie la eficientizarea activității organelor de urmărire penală, prin stabilirea unei delimitări clare a competențelor materiale și funcționale, reducerea paralelismelor instituționale și crearea unui mecanism coerent de soluționare a conflictelor de competență. În ansamblu, lucrarea oferă un aport științific și practic de referință pentru optimizarea sistemului de urmărire penală și consolidarea statului de drept în Republica Moldova.

Implementarea rezultatelor științifice. Concluziile și recomandările formulate în cadrul prezentei teze de doctorat pot servi drept suport teoretic și metodologic valoros în procesul de revizuire, perfecționare și uniformizare a reglementărilor privind competența organelor de urmărire penală. Rezultatele cercetării pot fi utilizate în activitatea de elaborare a proiectelor de lege, de politici publice și strategii de reformă a sistemului de justiție penală, contribuind la consolidarea cadrului normativ și instituțional privind delimitarea și exercitarea competenței organelor de urmărire penală.

Implementarea rezultatelor științifice are o importanță semnificativă atât din perspectiva teoretică, prin clarificarea noțiunii, semnelor și formelor competenței, cât și din perspectiva practică, prin oferirea unor instrumente concrete pentru aplicarea coerentă a regulilor de competență, evitarea conflictelor între organele de urmărire penală și asigurarea unei anchete eficiente și legale.

Rezultatele obținute pot fi integrate în programele de formare profesională inițială și continuă destinate studenților, masteranzilor, doctoranzilor, precum și funcționarilor din cadrul organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată. Acestea oferă o viziune sistemică și actualizată asupra instituției competenței, contribuind la dezvoltarea capacităților profesionale ale practicienilor în stabilirea și aplicarea corectă a regulilor de competență și în soluționarea conflictelor instituționale.

În același timp, rezultatele cercetării pot fi valorificate în procesul de instruire a ofițerilor de urmărire penală și a procurorilor în cadrul instituțiilor de formare specializate ale Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale și Institutului Național al Justiției, în vederea uniformizării practicilor de stabilire și respectare a competenței.

O altă dimensiune a implementării o constituie utilizarea rezultatelor științifice în activitatea normativă și de coordonare interinstituțională între diferitele organe de urmărire penală (MAI, CNA, SFS, SV), pentru eliminarea paralelismelor și suprapunerilor de competență. Aplicarea concluziilor formulate în lucrare poate contribui la raționalizarea fluxului procedural, la reducerea duratei urmăririlor penale și la creșterea eficienței investigațiilor.

Rezultatele acestei cercetări sunt reflectate în articole științifice publicate în reviste de specialitate, precum și în comunicări susținute la conferințe naționale și internaționale, ceea ce asigură diseminarea ideilor și a propunerilor de lege ferenda în rândul specialiștilor din domeniul dreptului procesual penal.

Implementarea acestor rezultate în practica organelor de urmărire penală, a procurorilor și a instanțelor va contribui la creșterea calității actului de justiție, prin asigurarea unei delimitări clare a competențelor și a unei cooperări eficiente între instituțiile implicate. Astfel, lucrarea poate constitui un reper doctrinar și practic pentru dezvoltarea continuă a sistemului procesual penal și pentru consolidarea statului de drept în Republica Moldova.

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele obținute în cadrul elaborării tezei au fost prezentate și supuse unei analize detaliate în cadrul unor foruri științifice naționale și internaționale de prestigiu, unde au generat discuții constructive și schimburi de opinii. De asemenea, aceste rezultate au fost publicate în reviste de specialitate acreditate, contribuind la îmbogățirea literaturii de profil și oferind soluții practice și teoretice valoroase pentru domeniul cercetat.

Publicații la tema tezei: La tema tezei de doctorat au fost elaborate 11 articole, care au fost publicate în reviste și culegeri științifice naționale și internaționale.

Cuvinte-cheie: competență, organ de urmărire penală, semnele competenței, formele competenței, competență materială, competență personală, competență teritorială, competență alternativă, competență derogată, conflict de competență, reguli de competență.

CONȚINUTUL TEZEI

Teza elaborată are următoare structură: adnotări în limbile română, engleză și rusă, lista abrevierilor, introducere, patru capitole divizate în secțiuni, concluzii generale și recomandări, urmat de o bibliografie din 284 titluri, declarația privind asumarea răspunderii, CV-ul autorului.

Capitolul I cu denumirea „**Analiza situației privind competența organului de urmărire penală**” este consacrat analizei situației teoretice, normative și practice referitoare la competența organului de urmărire penală, constituind fundamentul conceptual al cercetării. Autorul începe prin a evidenția importanța acestei instituții procesual-penale în sistemul de justiție, arătând că delimitarea clară a competențelor reprezintă o garanție esențială a legalității urmăririi penale și o premisă indispensabilă a protecției drepturilor procesuale ale persoanelor implicate. În același timp, se subliniază faptul că doctrina autohtonă a abordat doar fragmentar această problemă, majoritatea autorilor tratând competența organului de urmărire penală incidental, în contextul altor instituții, fără a-i conferi o analiză monografică aprofundată.

În prima parte a capitolului sunt examinate principalele lucrări doctrinare din Republica Moldova care au vizat aspecte conexe instituției competenței. Autorul face trimitere la contribuțiile unor cercetători precum Igor Dolea, Vitalie Stati, Viorel Berliba, Ion Neagu, Vladimir Grosu și alții, remarcând că, deși aceștia au analizat aspecte precum atribuțiile procesuale, legalitatea urmăririi penale sau rolul procurorului, nu există o abordare sistemică asupra competenței ca instituție distinctă. Această constatare confirmă lacuna doctrinară existentă și necesitatea elaborării unei cercetări dedicate exclusiv delimitării și aplicării corecte a competenței.

Pe plan comparativ, autorul analizează contribuțiile doctrinare din alte spații juridice, în special din România, Federația Rusă, Ucraina și unele state europene occidentale. Este subliniată influența tradiției romano-germanice asupra concepției privind competența organelor de urmărire penală, dar și evoluțiile recente apărute în contextul reformelor judiciare din Europa Centrală și de Est. Literatura românească, prin autori precum Volonciu, Dongoroz, Neagu, Udrioiu sau Basarab, oferă modele consolidate de clasificare a competenței și de corelare între criteriile materiale, funcționale și teritoriale. În schimb, în doctrina rusă și ucraineană, accentul se pune mai mult pe aspectul organizatoric al competenței, legat de subordonarea instituțională a organelor de urmărire penală. Analiza comparativă relevă că majoritatea sistemelor juridice dezvoltate tratează competența nu doar ca o condiție procedurală, ci și ca un principiu fundamental de structurare a activității judiciare.

Capitolul acordă o atenție specială examinării evoluției istorice a reglementărilor privind competența organului de urmărire penală în Republica Moldova, din perioada codurilor sovietice până la adoptarea Codului de procedură penală din 2003. Autorul explică modul în care transformările politice și instituționale au influențat distribuirea

competențelor între organele de urmărire penală și procuratură. Se subliniază că, deși actualul Cod de procedură penală a consacrat un sistem modern de competență, în acord cu principiul separării funcțiilor procesuale, rămân multiple neclarități privind delimitarea competenței între organele specializate, precum MAI, CNA, Serviciul Vamal și Serviciul Fiscal de Stat.

O contribuție semnificativă a acestui capitol constă în analiza critică a cadrului normativ actual. Autorul constată că dispozițiile legale privind competența sunt dispersate, parțial contradictorii și insuficient corelate cu structura instituțională existentă. Se menționează că în unele situații, actele subordonate legii (regulamentele interne ale instituțiilor) extind competențele organelor de urmărire penală dincolo de limitele stabilite prin Codul de procedură penală, ceea ce generează incertitudine juridică. De asemenea, se evidențiază lipsa unor norme procedurale clare care să reglementeze soluționarea conflictelor de competență și absența unei practici judiciare uniforme în această materie.

În continuare, sunt analizate efectele practice ale acestor deficiențe asupra procesului penal. Autorul arată că aplicarea eronată a regulilor de competență conduce frecvent la nulitatea actelor procesuale, la tergiversarea cauzelor penale și la afectarea principiului celerității. De asemenea, lipsa unei delimitări clare a competențelor determină suprapuneri instituționale, afectând eficiența urmăririi penale. Exemplele din jurisprudența Curții Supreme de Justiție și a procuraturilor teritoriale ilustrează cazuri de competență greșit determinată, care au impus reluarea investigațiilor sau anularea probelor.

Capitolul se încheie printr-o sinteză a principalelor concluzii: în Republica Moldova, instituția competenței organului de urmărire penală nu a beneficiat de o dezvoltare doctrinară adecvată, cadrul normativ este neuniform și incomplet, iar practica judiciară nu asigură o aplicare constantă și coerentă a regulilor existente. În aceste condiții, autorul argumentează necesitatea abordării științifice sistemice a competenței ca instituție procesual-penală complexă, propunând elaborarea unui model teoretic și practic unitar care să fundamenteze aplicarea corectă a regulilor de competență. Astfel, Capitolul I pune bazele conceptuale ale întregii cercetări, justificând tema, relevanța și direcțiile ulterioare de analiză.

Capitolul II, intitulat „**Noțiunea și esența competenței**”, conține o analiză amplă a conceptului de competență, a încărcăturii lui de înțelesuri privit sub două aspecte: ca instituție de drept procesual penal și ca condiție generală de desfășurare a procesului penal, în condițiile în care abordările cercetătorilor sunt diverse.

Unii cercetători descriu competența din perspectiva atribuțiilor funcționale ale organelor de urmărire penală alți din contra din perspectiva caracteristicilor fapte prejudiciabile de investigat sau a cauzei penale.

Înțelegerea conceptului de competență este strâns legat de formele competenței. Care nu trebuie înțelese ca varietăți ale competenței dar ca manifestări ale unui și aceluiasi concept. În viziunea diferitor autori fiind identificate și analizate diferite forme ale competenței organului de urmărire penală.

În literatura de specialitate pe lângă noțiunea de rând cu noțiunea de *forme ale competenței* se operează și cu noțiunea de *semnele competenței*. Aceste două noțiuni nu neapărat se identifică dar între ele există un raport de parte la întreg așa cum *semnele competenței* sunt acele circumstanțe obiective care de fapt determină *formele competenței*.

În prezent capitol s-a propus o abordare bidimensională a competenței: instituție de drept procesual penal și ca condiție generală de desfășurare a procesului penală. Această abordare bilaterală permite relevarea întregii încărcături de înțelesuri a acestui concept.

În acest context, capitolul II este consacrat analizei cadrului juridic care reglementează competența organului de urmărire penală, evidențiind interdependența dintre normele legale și practica judiciară. Autorul efectuează o evaluare detaliată a dispozițiilor Codului de procedură penală al Republicii Moldova, ale Legii privind organizarea și funcționarea Procuraturii, ale Legii cu privire la Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul de Informații și Securitate, stabilind particularitățile competenței fiecărei structuri în funcție de natura infracțiunilor investigate.

S-a examinat structura actuală a organelor de urmărire penală și s-a constatat că, în pofida diversității instituționale, cadrul normativ nu oferă o delimitare suficient de clară a competențelor materiale și funcționale, ceea ce duce frecvent la conflicte între organele de urmărire penală. S-a exemplificat prin spețe extrase din practica Curții Supreme de Justiție și a procuraturilor teritoriale cazuri de interpretare divergentă a normelor privind competența.

De asemenea, au fost analizate hotărârile Curții Constituționale referitoare la legalitatea competenței și separația funcțiilor procesuale, care au contribuit la conturarea unei jurisprudențe stabile privind limitele atribuțiilor organelor de urmărire penală și ale procurorului. Capitolul evidențiază și importanța jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în special în ceea ce privește principiul legalității și dreptul la un proces echitabil, ca repere pentru interpretarea normelor interne.

Pe plan comparativ, s-au adus în discuție reglementările similare din legislațiile României, Federației Ruse și altor state europene, demonstrând modul în care acestea au reușit să evite suprapunerile de competență prin mecanisme clare de cooperare interinstituțională. Capitolul se încheie prin constatarea că în Republica Moldova este necesară o revizuire sistemică a cadrului legislativ, astfel încât competența să fie stabilită în mod clar, previzibil și coerent.

Dar cel mai important în cadrul acestui capitol este că autorul a formulat și a propus, o definiție a competență, care include toate caracteristicile și particularitățile, definiție care relevă în totalitate încărcătura de înțelesuri a acestui concept.

Capitolul III al tezei, intitulat „**Competența organelor de urmărire penală**”, a fost dedicat analizei propriu-zise a competenței organelor de urmărire penală prin prisma formelor de competență și ținând cont de numărul organelor de urmărire penală care activează la moment în Republica Moldova: organul de urmărire penală al Ministerului Afacerilor Interne; organul de urmărire penală al Serviciului Vamal; organul de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție și organul de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat.

În cadrul acestui studiu s-a stabilit clar că, procurorul nu este un organ de urmărire penală în sensul clasic, dar o instituție care în anumite circumstanțe poate exercita atribuții specifice unui organ de urmărire penală veritabil.

Au fost examinate momentele-cheie în care organul de urmărire penală trebuie să stabilească competența — pornirea urmăririi penale, conexarea cauzelor, disjungerea, schimbarea calificării juridice a faptei — și efectele juridice ale eventualei nerespectări a competenței.

Atenție deosebită a fost acordată rolului și locului fiecărui organ de urmărire penală creat și care activează la moment, eficienței și rolului acestuia în combaterea criminalității de orice formă, stabilindu-se ineficiența relativă a organului de urmărire penală a SFS, crearea nejustificată a unui număr de trei organe de urmărire penală în cadrul MAI și distribuirea neconformă a competenței la investigarea infracțiunilor economice între organele de urmărire penală ale MAI, CNA, SFS și procurorului, în condițiile în care aceștia trebuie să aibă competență materială distinctă.

Autorul a descris dificultățile practice întâlnite în determinarea competenței în cauze complexe, în special cele privind criminalitatea organizată, corupția, infracțiunile economice și fiscale. Se arată că lipsa unor reguli procedurale clare privind coordonarea între diferite organe de urmărire penală conduce la întârzieri, duplicarea eforturilor și, uneori, la excluderea probelor din cauza lipsei competenței.

O atenție sporită s-a acordat organului de urmărire penală al SFS având în vedere că acesta este creat și activează recent și specificul infracțiunilor investigate. S-a stabilit că, crearea unui astfel de organ de urmărire penală este nejustificată și nu corespunde sistemului romano-german de drept, deoarece se subordonează instituției unei și aceleiași instituții responsabile de gestionarea acestui domeniu de activitate.

Autorul a propus un algoritm procedural unitar de stabilire a competenței, bazat pe criterii obiective și pe o secvențiere logică a acțiunilor procesuale. Totodată, sunt formulate propuneri concrete de modificare a Codului de procedură penală, menite să asigure uniformitatea aplicării legii și să elimine paralelisme instituționale.

În final, capitolul subliniază că determinarea și exercitarea corectă a competenței reprezintă nu doar o chestiune de organizare administrativă, ci o condiție esențială a legalității procesului penal și a protejării drepturilor participanților la acesta.

Capitolul IV al tezei, intitulat „**Procedura de stabilire a competenței organului de urmărire penală,**” se concentrează asupra procedurii de aplicare a regulilor de competență ale organelor de urmărire penală, prezentând atât algoritmul de aplicare, interpretarea semnelor competenței, cât și rolul diferiților subiecți abilitați și consecințele posibile ale încălcării acestor reguli. S-a subliniat că legislația actuală nu oferă reguli clare privind interpretarea și aplicarea semnelor competenței, ceea ce conduce la practici neuniforme și la necesitatea reglementării explicite a algoritmului de aplicare în legea procesual-penală.

O etapă importantă a aprecierii competenței este momentul sesizării organului de urmărire penală, când acesta trebuie să verifice dacă este competent pentru a prelua cazul și, dacă este cazul, să își decline competența în termen de trei zile. Această abordare urmărește prevenirea efectuării cercetărilor preliminare incomplete sau neobiective de către organe necompetente, reducând riscul adoptării unor decizii ilegale în cadrul urmăririi penale.

Norma de la art.271 alin.(2¹) CPP stabilește clar că declinarea competenței trebuie realizată imediat la recepționarea sesizării, nu după începerea procesului penal. În practică, însă, există confuzii privind modul de înregistrare a sesizării și transmiterea acesteia către organul competent, ceea ce justifică propunerea de clarificare a procedurii și a registrului de evidență a proceselor penale.

Etapa pornirii urmăririi penale este considerată cea mai importantă pentru aprecierea competenței, deoarece implică verificarea existenței circumstanțelor obiective care confirmă bănuiala rezonabilă și evaluarea semnelor competenței organului de urmărire penală. În cazul în care datele obiective nu sunt suficiente, procurorul poate restitui materialele pentru completarea acestora, asigurând stabilirea corectă a competenței.

Evaluarea competenței nu se limitează la etapele inițiale, ci continuă pe parcursul urmăririi penale, deoarece pot apărea circumstanțe obiective noi sau modificări ale celor existente, care pot impune reinterpretarea competenței în favoarea altui organ. Totodată, momentul constatării necesității declinării competenței poate fi dificil de precizat, fiind un proces cognitiv și nu un act procedural automat.

Subiecții abilitați cu evaluarea competenței includ ofițerii de urmărire penală, conducătorii organelor de urmărire penală, procurorii și procurorii ierarhic superiori. Rolul central revine procurorului, care intervine atât în conducerea și supravegherea activității organelor de urmărire penală, cât și în soluționarea conflictelor de competență între organe. Aceasta necesită clarificări legislative privind atribuțiile fiecărui subiect.

Procedura de apreciere a competenței implică stabilirea și analizarea circumstanțelor de fapt, care se administrează prin aceleași mijloace probatorii folosite pentru stabilirea faptei și vinovăției. Evaluarea se realizează prin analiză logică și apreciere conform intimei convingeri, luându-se în considerare atât fiecare semn de competență în parte, cât și în ansamblu, pentru a evita concluzii eronate sau contradictorii.

În final, încălcarea regulilor de competență este sancționată doar cu nulitate relativă, ceea ce este considerat insuficient, deoarece încălcarea competenței materiale sau personale afectează fundamentul legal al urmăririi penale. Deși unele acte rămân valabile, se recomandă măsuri legislative mai ferme pentru prevenirea situațiilor în care organele necompetente derulează urmărirea penală, asigurând astfel respectarea principiilor procesului echitabil și protecția drepturilor părților.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Rezultatele științifice obținute urmare a studiului realizat au constatat în: 1) definirea conceptului de competență, corelarea acestuia cu competența organului de urmărire penală, delimitarea trăsăturilor și caracteristicilor acestui concept și examinarea lui atât ca instituție de drept procesual-penal cât și ca condiție generală de desfășurare a procesului-penal; 2) identificarea și elucidarea semnelor și formelor competenței atât din perspectiva abordărilor teoretice existente cât și a prevederilor legale în vigoare; elucidarea raportului existent între semnele și formele competenței, diferența dintre acestea, ponderea și modul de interpretare; 3) stabilirea temeiurilor și etapelor (fazelor) de stabilire a competenței organului de urmărire penală; 4) elucidarea problematicei existente privind interpretarea și aplicarea în practică a regulilor de competență; 5) elucidarea procedurii de interpretare și aplicare a regulilor de competență de către subiecți abilitați cu acest drept în vederea stabilirii competenței organului de urmărire penală în fiecare caz concret; argumentarea algoritmilor de cercetare criminalistică aplicabile în raport cu situațiile tipice de urmărire penală; 6) formularea recomandărilor privind perfecționarea cadrului normativ existent dar și a bunelor practici în domeniul competenței organului de urmărire penală.

În urma cercetării efectuate, formulăm următoarele concluzii generale:

1. În pofida importanței subiectului abordat în cadrul prezentului studiu, acesta rămâne insuficient abordat atât de cercetătorii din Republica Moldova cât și cei din străinătate. Studiile existente nu sunt suficiente pentru a oferi soluții clare și complet fundamentate. Nu este oferită o analiză de detaliu a acestui concept limitându-se de multe ori la enumerarea formelor competenței și descrierea acestora și doar în anumite cazuri s-a încercat o elucidare a încărcăturii de înțelesuri și a esenței acestui concept, tentative care au fost edificate fie în jurul circumstanțelor obiective care caracterizează o cauză penală, fie în jurul atribuțiilor cu care a fost delegat un organ de urmărire penală concret la investigarea respectivei cauze penale.

2. Am constatat lipsă de coerență a cadrului normativ în vigoare. Cu toate că CPP consacră un capitol distinct (Capitolul III, Titlul I) competenței organelor de urmărire penală, care conține reglementări incomplete și adesea contradictorii. Ele nu oferă o definiție clară a competenței, nu stabilesc expres semnele și formele competenței și nu reglementează explicit procedura de evaluare și de aplicare a regulilor de competență inclusiv în situații ne standarde de conexitate, disjungere sau pluralitate de infracțiuni și participanți.

Studiind practica în domeniu s-a stabilit, pe de o parte, insuficiența reglementărilor existente iar pe de altă parte, aplicarea neuniformă a acestor reglementări de către exponenți organelor de urmărire penală și de către procuror. Analiza practicii judiciare a relevat o aplicare neuniformă a normelor privind competența. Chiar dacă Decizia Plenului CSJ din 07.05.2013 a clarificat unele aspecte privind aplicarea regulilor

de competență și consecințele negative care pot surveni urmare a încălcării acestora, aceste relatări nu au lămurit în totalitate situația în domeniu astfel încât lacunele legislative persistă și continuă să genereze conflicte de competență. În lipsa unui algoritm normativ clar, procurorii și organele de urmărire penală aplică regulile în baza propriei convingeri sau a practicilor instituționale încetățenite.

Carențele existente afectează eficiența procesului penal. Deficiențele legislative și lipsa unor reglementări clare poate determina tergiversarea urmăririi penale, la conflicte de competență, la inadmisibilitatea probelor și la diminuarea calității actului de justiție și la incapacitatea restabilirii în drepturi a părților. În consecință, încrederea cetățenilor în instituțiile de drept este afectată, ceea ce contravine însuși esenței statului de drept.

3. Delimitarea clară a competenței are valoare practică deosebită mai ales în condițiile în care pe teritoriul RM, au fost create și activează o multitudine de organe de urmărire penală cu competență diversă.

Potrivit prevederilor art.253 CPP, urmărirea penală se efectuează de către procuror și de cele patru organe de urmărire penală constituite în cadrul: MAI, SV, CNA și SFS.

Din analiza acestei norme nu este clar dacă procurorul este inclus în lista organelor de urmărire penală alături de organele de urmărire penală constituite în cadrul celor patru autorități nominalizate, așa cum, în privința acestuia doar se face mențiunea că efectuează urmărirea penală alături de celelalte organe de urmărire penală. Deci ne permitem să afirmăm că, procurorul nu este organ de urmărire penală în sensul clasic, dar acesta poate acționa ca un veritabil organ de urmărire penală doar în cazurile în care efectuează nemijlocit urmărirea penală revenindu-i atribuții de organ de urmărire penală.

Totodată, legiuitorul inexplicabil, în rândul organelor de urmărire penală a indicat în mod individual procurorul și nu a făcut referință la instituția Procuraturii, în condițiile în care procurorul sau după caz procurorii exercită urmărirea penală nu în nume și interes propriu, dar în numele Procuraturii Generale a RM. Ori, organele de urmărire penală sunt indicate ca entități care efectuează urmărirea penală dar nu exponenți acestora, în persoana ofițerilor de urmărire penală.

4. În condițiile actuale de dezvoltarea a RM, crearea unei multitudini de organe de urmărire penală în ierarhia diverselor autorități este nu doar neîntemeiată dar și poate determina suprapunerea de competențe între acestea și pe cale de consecință apariția conflictelor de competență, fapt care afectează realizarea scopul procesului penală în general și al urmăririi penale în special.

Crearea unui complex de organe de urmărire penală în cadrul MAI, contravine normei de la art.254 CPP dar și prevederilor Legii nr. 320 din 27.12.2012 și Legii nr. 333 din 10.11.2006 din interpretarea coroborată a căroră rezultă că în cadrul MAI

urmează a fi creat și activează un singur organ de urmărire penală, nu mai multe organe de urmărire penală create în cadrul unor așa subdiviziuni ca: IGP, IGPF, SPIA și în lipsa unui organ ierarhic-superior care să le coordoneze acestora activitatea.

Mai mult, crearea mai multor organe de urmărire penală în cadrul subdiviziunilor MAI, nu este justificată, având în vedere competența materială-universală a organului de urmărire penală a MAI, dar și numărul mic de ofițeri de urmărire penală și dotarea tehnico-materială precară. În condițiile în care, acestea nu dispun de o *competență materială distinctă*, considerăm că, aceste structuri urmează să-și concentreze efortul pe acordarea suportului operativ (asigurarea activității speciale de investigație) și acordarea asistenței logistice, organului de urmărire penală al MAI.

5. Competența organului de urmărire penală a SV, în practică, de multe ori se suprapune și se interferează cu cea a Poliției de Frontieră, în ceea ce privește constatarea și investigarea infracțiunilor, mai ales celor de contrabandă. Aceste confuzii sunt condiționate de unele contradicții existente între anumite legi organice și CPP. Mai precis, art. 6 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 283 din 28.12.2011, care permite PF să realizeze măsuri speciale de investigație și să efectueze urmărirea penală, ceea ce contravine prevederilor CPP, care atribuie această competență exclusiv organului de urmărire penală al SV.. Urmând modelul SV s-a dispus crearea organului de urmărire penală și în cadrul SFS. Cu toate acestea din momentul creării și până în prezent respectivul organ de urmărire penală și-a demonstrat ineficiența. Acest rezultat este condiționat de faptul că, în cadrul respectivului organ de urmărire penală, în mare parte, au fost angajate persoane cu pregătire în domeniul fiscal dar fără pregătire pe domeniul urmăririi penale, fapt care a făcut dificilă investigarea completă, obiectivă și în termeni proximi a infracțiunilor atribuite în competență.

Considerăm neîntemeiată decizia legiuitorului de a crea organe de urmărire penală în ierarhia altor autorități cu scopuri și obiective diferite de cele ale procesului penal și ale urmăririi penale, deoarece aceasta duce în mod inevitabil la subordonarea organelor de urmărire penală scopurilor respectivelor autorități astfel încât activitatea acestora poate deveni tendențioasă.

6. Determinarea corectă a *competenței teritoriale* a organului de urmărire penală este determinată de aplicarea consecutivă a două criterii obiective: - *sectorul unde a fost săvârșită infracțiunea* iar în cazul în care acest criteriu nu se cunoaște - *sectorul unde a fost descoperită infracțiunea* și a unui criteriu subiectiv – *decizia procurorului*. Cu toate acestea, decizia procurorului nu poate fi una arbitrară bazată pe discreția absolută a acestuia, legiuitorul o limitează și o condiționează de anumite criterii (circumstanțe) obiective altele decât criteriul de bază și au în vedere: *domiciliul bănuțului/ învinutului* ori *a majorității martorilor*.

Nu suntem de acord cu legiuitorul care a condiționat acest ultim criteriu de *locul de domiciliu a bănuțului/ învinutului și a martorilor*, în situația în care aceștia se pot

afla în locuri diferite de locul de domiciliu, cum ar fi în locuri de detenție sau în diverse instituții curative, dar și cu faptul că respectivul a limitat cercul subiecților doar bănuît/învinuit și majoritatea martorilor. Ori, la momentul pornirii urmăririi penale, nu întotdeauna vor exista bănuîți/învinuiți, aceștia pot fi recunoscuți la o etapă mult mai avansată a procesului penal. Totodată, nu este clar de ce legiuitorul a legat acest ultim criteriu de persoana bănuîtului/învinuitului, neglijând în totalitate victima și partea vătămată, care pe lângă faptul că au fost prejudiciați sunt dezavantajați de necesitatea deplasării lor la locul de domiciliul a bănuîtului/învinuitului.

Într-o altă ordine de idei, reieșind din modul de formulare a normei de la alin.(1) și alin.(3), art.257 CPP, nu se poate deduce cu certitudine dacă asupra modificării competenței teritoriale a organului de urmărire penală, decide nemijlocit procurorul conducător al urmăririi penale, procurorul care efectuează nemijlocit urmărirea penală, procurorul ierarhic superior celui care conduce sau efectuează urmărirea penală sau în general, orice procuror ierarhic superior.

Considerăm că, prevederile normei de la alin.(1) și alin.(3), art.257 CPP, urmează a fi interpretate și aplicate în coroborare cu prevederile alin.(4) și (5) art.257 CPP, deoarece se presupune că, abilitatea de a dispune asupra competenței teritoriale a organului de urmărire penală revine procurorului ierarhic superior procurorului care conduce cu urmărirea penală, în limita unități teritorial-administrative în care activează, iar Procurorul General pe întreg teritoriul RM.

7. *Competența alternativă* a organelor de urmărire penală, reprezintă, de fapt, o variantă a *competenței materiale*, stabilind care organ de urmărire penală are dreptul și obligația de a efectua urmărirea penală pentru anumite infracțiuni, în funcție de circumstanțele specifice ale fiecărei cauze. Acest sistem introduce o flexibilitate în cadrul competenței, reglementând modul în care se alocă dosarele organelor de urmărire penală, în funcție de natura infracțiunii și de contextul în care a fost constatată.

În general, competența alternativă a fost gândită ca o metodă de a sprijini fluiditatea activității organelor de urmărire penală și de a evita situațiile în care un dosar ar putea rămâne blocat din cauza unor rigori stricte în alocarea competenței. Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că, în anumite cazuri, aceasta poate duce la confuzii și conflicte în stabilirea responsabilității, mai ales atunci când competența este definită în mod vag.

Astfel, prevederile de la art. 269¹ și 269³ CPP, pot genera confuzii prin modul de expunere a normelor, din conținutul cărora rezultă că, orice organ de urmărire penală poate efectua urmărirea penală în cazul infracțiunilor constatate nemijlocit.

În practică, aceste prevederi ambigue pot determina dificultăți, în ceea ce privește distribuirea responsabilităților între organele de urmărire penală, deoarece aceasta poate duce la situații în care mai multe autorități își pot aroga competența pentru urmărirea unei și aceleiași cauze penale. Ori, normele privind competența

organului de urmărire penală, trebuie să fie clare și neechivoce pentru a evita riscul de conflict între organele de urmărire penală.

8. *Competența derogată*, nu reprezintă o formă de competență în sine, dar mai degrabă niște excepții de la regulile de bază ale competenței, determinate de anumite circumstanțe obiective. Excepții care au menirea de a asigura cercetarea completă și obiectivă a unei fapte infracționale propriu-zise.

9. Temeiurile de evaluare și apreciere a competenței organului de urmărire penală servesc la stabilirea de către subiecții abilitați cu acest drept a semnelor competenței, la orice etapă a procesului penal.

Considerăm întemeiată decizia legiuitorului de a institui primul nivel de verificare și apreciere a competenței anume la etapa sesizării organului de urmărire penală.

Problematica stabilirii competenței la etapa sesizării organului de urmărire penală este legată mai degrabă de existența unei practici neuniforme pe domeniu. Ori, există o serie de practicieni care continuă să statueze asupra competenței doar după pornirea urmăririi penale, o altă categorie își declină competența imediat recepționării sesizării și în final cei mai numeroși consideră necesar de a-și evalua și aprecia competența doar după ce sesizarea a fost înregistrată în Registrul nr.1 de evidență a informației cu privire la infracțiuni.

Prin introducerea normei de la art.271 alin.(2¹) CPP, de fapt s-a urmărit scopul declinării imediate a competenței în cazul recepționării sesizărilor cu privire la infracțiune și nu după ce a demarat procesul penal. Acest fapt poate fi dedus cu ușurință din înseși modul de formulare și expunere a normei de la art.271 alin.(2¹) CPP, care operează cu noțiunea de „sesizare” și nu cu cea de „proces penal”, ori, reieșind din logica prevederilor art.1 alin.(2) CPP, procesul penal urmează a fi considerat ca pornit din momentul înregistrării sesizării de către organul de urmărire penală competent.

Activitatea de evaluare și apreciere a competenței nu se limitează doar la momentul sesizării cu privire la infracțiunea comisă sau pornirea urmăririi penale. Pe tot parcursul urmăririi penale, până la terminarea urmării penale, pot apărea circumstanțe obiective noi, care nu se cunoșteau la momentul parvenirii sesizării sau pornirii urmăririi penale, sau circumstanțele obiective care la etapele anterioare au stat la baza stabilirii competenței organului de urmărire penală, pot suferi modificări, care să impună necesitatea reinterpretării lor și pe cale de consecință, stabilirea competenței în favoarea altui organ de urmărire penală.

Totodată, nu poate fi stabilit precis în timp a momentului stabilirii competenței așa cum acest moment reprezintă în sine un proces de natură cognitivă în cadrul căruia exponentul organului de urmărire penală evaluând circumstanțele obiective administrate pe caz ajunge la concluzia că competența urmează a fi reinterpretată în favoarea altui organ de urmărire penală.

Subiecții abilitați cu dreptul de a evalua și aprecia competența organului de urmărire penală sunt: ofițerul de urmărire penală – pentru infracțiunile constatate nemijlocit, sau despre care a fost sesizat; conducătorul organului de urmărire penală – pentru infracțiunile constatate de organul de urmărire penală pe care-l conduce sau despre care acesta a fost sesizat; procurorul – pentru cauzele penale în care conduce sau exercită urmărirea penală; procurorul ierarhic superior – pentru infracțiunile în care instituția pe care o conduce, conduce sau exercită cu urmărirea penală; Procurorul General și adjuncții acestuia pentru toate infracțiunile comise pe întreg teritoriul RM.

10. Ofițerul de urmărire penală ca exponent al organului de urmărire penală care acționează din numele și interesul acestuia este principalul subiect abilitat să evalueze și să aprecieze competența organului de urmărire penală în fiecare caz concret de investigare a unei fapte prejudiciabile (art.57 alin.(2) pct.1) și pct.2) CPP).

Cu toate acestea, norma de la art.57 alin.(2) pct.1) CPP, nu se conciliază cu norma de la art.271 alin.(2¹) CPP, deoarece reglementează rolul activ al ofițerului de urmărire penală privind evaluarea și aprecierea competenței doar la etapa urmăririi penale. Ori, potrivit noilor reglementări de la art.271 alin.(2¹) CPP, ofițerul de urmărire penală evaluează și apreciază competența organului de urmărire penală inclusiv în momentul recepționării sesizării cu privire la infracțiune.

Pe parcursul urmăririi penale când conducătorul organului de urmărire penală poate interveni în evaluarea și aprecierea competenței prin acordarea suportului metodologic, inclusiv și cu privire la aspecte legate de interpretarea și aplicarea normelor instituției competenței. Dar nu poate adresa indicații ofițerului de urmărire penală așa cum acesta în activitatea sa este independent.

Reieșind din realitatea momentului conducătorul organului de urmărire penală, pe parcursul desfășurării urmăririi penale, poate interveni în activitatea ofițerului de urmărire penală la investigarea unei cauze anume doar la solicitarea acestuia și prin prisma acordării ajutorului metodologic ceea ce în anumite situații poate condiționa dificultăți în a stabili și a evalua competența organului de urmărire penală.

11. Rolul central în evaluarea și aprecierea competenței organului de urmărire penală revine instituției procurorului. Acesta intervine în evaluarea și aprecierea competenței în trei ipostaze distincte:

- a) în cadrul conducerii urmăririi penale;
- b) în cadrul controlului legalității acțiunilor organului de urmărire penală;
- c) în cadrul soluționării conflictelor de competență care pot apărea între organele de urmărire penală.

Evaluarea și aprecierea competenței organului de urmărire penală se realizează de către procurorul care conduce și supraveghează nemijlocit activitatea organului de urmărire penală, într-o cauză concretă.

Legislația procesual-penală, reglementează doar aspecte ce țin competența organului de urmărire penală care realizează nemijlocit urmărirea penală nu și aspecte legate de competența procurorului la conducerea urmăririi penale, ceea ce determină unele confuzii la caz.

Mai mult, reieșind din interpretarea cooperată a prevederilor Legii cu privire la Procuratură și ale Regulamentului Procuraturii, se poate constata că, activitatea procuraturii este legată mai degrabă de împărțirea teritorială a instanțelor judecătorești decât a organelor de urmărire penală.

În cadrul activității de supraveghere și control a activității organelor de urmărire penală procurorul este ținut să soluționeze conflictele de competență apărute între organele de urmărire penală.

În pofida mențiunilor de la art.271 alin.(3) CPP, considerăm că, procurorul conducător al urmăririi penale poate să evalueze și să aprecieze competența organului de urmărire penală a cărui activitate o conduce cu privire la investigarea unei infracțiuni concrete dar, nu dispune de atribuții funcționale de a soluționa conflictele de competență care apar între organele de urmărire penală, deoarece nu conduce și nu controlează activitatea tuturor organelor de urmărire penală implicat în conflict.

Având în vedere constatările făcute, considerăm că procurorul ierarhic-superior procurorului care conduce urmărirea penală, soluționează conflictele de competență apărute între organele de urmărire penală în cadrul cărora procuratura pe care o reprezintă conduce cu urmărirea penală, iar Procurorul General și adjuncții acestuia vor soluționa conflictele de competență apărute între organele de urmărire penală din diferite unități teritorial administrative sau între diferite organe de urmărire penală.

12. Procedura de stabilire a competenței organului de urmărire penală implică stabilirea și administrarea circumstanțelor faptice în baza cărora se vor aprecia semnele competenței și evaluarea lor atât separată cât și în ansamblu, în vederea stabilirii precise a competenței organului de urmărire penală.

Evaluarea și aprecierea competenței organului de urmărire penală se face de către subiecții abilitați cu acest drept (ofițeri de urmărire penală, conducătorul organului de urmărire penală și procurorul) prin analiza logică a circumstanțelor de fapt și aprecierea lor potrivit intimei convingeri.

Fiecare semn al competenței urmează a fi analizat și apreciat separat dar și în ansamblu cu celelalte semne având în vedere că se pot exclude reciproc sau se pot completa și propune o competență diferită pe caz.

Rezultatele obținute au derivat din obiectivele tezei, contribuind la soluționarea *problemei științifice importante soluționate în teză*, care rezidă în *fundamentarea unui concept unitar și aplicabil al competenței organului de urmărire penală, prin clarificarea noțiunii, semnelor și formelor acesteia, prin identificarea și corectarea neajunsurilor legislative și jurisprudențiale existente și prin elaborarea*

unor mecanisme și propuneri de lege ferenda care asigură aplicarea coerentă a regulilor de competență, soluționarea conflictelor între organele de urmărire penală și eficientizarea procesului penal în ansamblu.

Având ca baza concluziile formulate intervenim cu următoarele recomandări și propuneri pentru îmbunătățirea domeniului competenței organului de urmărire penală.

- Având în vedere modul de formulare a normei de la art.266 CPP dar și prevederile Legii nr. 320 din 27.12.2012 și a Legii nr. 333 din 10.11.2006, considerăm necesar de a consolida toate organele de urmărire penală create în cadrul MAI într-un organ unic, cu delimitarea strictă a competenței respectivului organ de urmărire penală în raport cu organul de urmărire penală al CNA, SV și SFS. Astfel încât, infracțiunile din domeniul public, inclusiv cele de corupție, să fie transmise exclusiv în competența CNA și PA, iar cele din domeniul privat, în competența organului de urmărire penală a MAI, inclusiv infracțiunile economice (art.190, 191 CP);

- Pentru a exclude interferența dintre organele de urmărire penală a Serviciului Vamal și organul de urmărire penală a Poliției de Frontieră propunem operarea de modificări a prevederilor art. 6 din Legea nr. 283/2011, care ar trebui să specifice clar că Poliția de Frontieră dispune doar de atribuții de constatare a infracțiunilor transnaționale și a celor de încălcare a regimului vamal nu și de atribuții de a efectua urmărirea penală în cazul acestor infracțiuni;

- Propunem consolidarea CNA și PA într-o structură unică, similară Direcției Naționale Anticorupție din România, pentru a eficientiza lupta împotriva corupției mari și medii. Aceasta ar putea îmbunătăți gestionarea cazurilor și creșterea eficienței în investigarea infracțiunilor de corupție. Urmând ca corupția mică să fie deferită în competența organului de urmărire penală al MAI;

- Considerăm necesară eliminarea prevederilor privind competența alternativă din normele de la art. 270¹ și art. 270² CPP referitoare la infracțiunile de spălare de bani (art. 243 CP), având în vedere că aceste infracțiuni sunt atribuite în competența procuraturilor specializate;

- Urmează a fi definitivată și elucidată clar *competența personală* a PA, astfel încât să fie excluse toate confuziile și interpretările legate de subiecți cu referire la care aceasta este competentă să efectueze urmărirea penală;

- Considerăm oportun de a opera modificări la art.274 alin.(4¹) CPP, astfel încât, nestabilirea semnelor competenței să constituie un temei suficient de restituire a procesului penal către organul de urmărire penală pentru efectuarea de cercetări suplimentare;

- Este importantă reglementarea clara a atribuțiilor subiecților procesuali abilitați cu acest drept la evaluarea și stabilirea competenței organului de urmărire penală (ofițerul de urmărire penală, conducătorul organului de urmărire penală și procurorul);

- Cadrul normativ ar trebui să reglementeze expres procedura de control exercitată de procuror asupra stabilirii competenței organului de urmărire penală prin stabilirea de atribuții clare și soluționarea conflictelor de competență.

Având ca baza concluziile și argumentarea recomandărilor formulate intervenim cu următoarele și propuneri de *lege ferenda*, pentru îmbunătățirea domeniului competenței organului de urmărire penală:

- modificarea prevederilor de la alin.(1) și alin.(3), art.257 CPP, prin comasarea și expunerea lor într-o redacție nouă cu următorul conținut:

„Urmărirea penală se efectuează în unitatea teritorial-administrativă unde a fost săvârșită infracțiunea. În cazul în care locul săvârșirii infracțiunii nu se cunoaște, urmărirea penală, se efectuează în unitatea teritorial-administrativă unde a fost descoperită infracțiunea.

În baza deciziei motivate a procurorului, urmărirea penală se poate efectua în unitatea teritorial-administrativă unde se află suspectul, victima, majoritatea martorilor sau a probelor materiale”.

- expunerea într-o nouă redacție a art.270¹ CPP cu următorul conținut:

„(1) Procuratura Anticorupție exercită urmărirea penală în privința infracțiunilor de corupție și celor conexe infracțiunilor de corupție, prevăzute la art. 324–335¹, 352¹ alin. (2), 181² alin. (5), 181³, 191 și 243 Cod penal, dacă:

a) au fost săvârșite de persoane cu funcții publice de nivel național sau de conducere superioară, inclusiv cele numite sau alese de Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, precum și de alte persoane cu funcții de demnitate publică în sensul art. 123 Cod penal;

b) valoarea bunurilor, serviciilor, avantajelor sau a prejudiciului cauzat depășește 10.000 de unități convenționale;

c) acestea sunt conexe unor cauze penale aflate deja în competența Procuraturii Anticorupție”.

- comasarea articolelor 269¹ și 269³ CPP într-o normă unică, care să reglementeze clar *competența alternativă* a organelor de urmărire penală, având în vedere principiile de transparență și predictibilitate ale legislației, încât noua normă urmează să aibă următorul conținut:

„În cazurile privind infracțiunile prevăzute la art. 311-316, art. 323 și art. 243 din Codul penal, urmărirea penală se va efectua de către organul care le-a constatat, în legătură cu efectuarea urmăririi penale, în condițiile prezentei legi”.

- modificarea și expunerea într-o nouă redacției a normei de la alin. (1), art.258 CPP, cu următorul conținut:

„În cazul în care anumite acțiuni de urmărire penală trebuie să fie efectuate în afara teritoriului în care se face urmărirea penală, organul de urmărire penală poate

să le efectueze însuși sau să dispună, prin delegație, efectuarea acestor acțiuni subdiviziunii teritoriale a organului de urmărire penală respectiv”.

- abrogarea normei de la alin.(10), art.270 CPP așa cum aceasta avea relevanță în contextul alin.(9) al aceleiași norme, care reglementa dreptul procurorului de a-și asuma exercitarea urmăririi penale în orice cauză penală în care acesta conducea cu urmărirea penală.

- expunerea prevederilor art.271 alin.(2¹) CPP, în următoarea redacție: „Dacă organul de urmărire penală constată că nu este competent să examineze sesizarea privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni, în termen de 3 zile din momentul recepționării, fără înregistrarea ei în registrul de evidență a infracțiunilor comise, acesta trimite sesizarea împreună cu materialele acumulate procurorului pentru a fi transmisă organului competent”.

- completarea art.274 CPP cu alin.(1¹) cu următorul conținut:

„(1¹) Organul de urmărire penală sau procurorul odată cu începerea urmăririi penale urmează să-și aprecieze competența la efectuarea urmăririi penale iar în cazul în care va constata că nu este competent, în ordinea prevederilor art.271 alin.(1) î-și va declina competența”.

- modificarea prevederilor art. 274 alin. (4¹) CPP încât aceasta urmând să aibă următorul conținut:

„(4¹) În cazul în care constată că organul de urmărire penală nu a întreprins toate măsurile necesare prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a sesizării și a altor circumstanțe obiective relevante pentru buna soluționare a procesului penal și nu stabilește temeiuri pentru restituirea actelor în vederea începerii urmăririi penale, procurorul restituie actele, prin ordonanță motivată, organului de urmărire penală și indică ce acțiuni procesuale necesită a fi efectuate. În acest caz, procurorul stabilește un termen care nu poate fi mai mare de 15 zile”.

- expunerea normei de la art.290 alin.(1) CPP într-o nouă redacție cu următorul conținut:

„Procurorul, în termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de urmărire penală, verifică calitatea probatoriului administrat și respectarea condițiilor generale de desfășurare a urmăririi penale. Dacă procurorul constată probe obținute contrar prevederilor prezentului cod și că nu au fost respectate condițiile generale de efectuare a urmăririi penale, prin ordonanță motivată, anulează și modifică actele procedurale și exclude probatoriu obținut ilegal din dosarul penal. Probele excluse din dosar se păstrează în condițiile art.211 alin.(2)”.

- modificarea dispozițiilor art.57 alin.(2) pct.1) CPP și expunerea ei într-o redacție nouă cu următorul conținut „...asigură înregistrarea, în modul stabilit, a sesizării privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni în cazul în care sesizarea

nu a fost înregistrată de conducătorul organului de urmărire penală, începe urmărirea penală în cazul în care din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare rezultă bănuiala rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune, propune procurorului transmiterea după competență a sesizării cu privire la infracțiune sau a cauzei penale, începerea urmăririi penale, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau refuzul de a începe urmărirea penală”.

- completarea art.56 CPP, după cum urmează:

„(2) Conducătorul organului de urmărire penală asigură înregistrarea și soluționarea sesizărilor privind săvârșirea infracțiunilor și controlul activității ofițerilor de urmărire penală din subordine la investigarea sesizărilor cu privire la infracțiuni și a cauzelor penale transmise în procedură”.

„(3¹) Conducătorul organului de urmărire penală retrace materialele și cauzele penale din procedura ofițerilor de urmărire penală din subordine și le transmite potrivit competenței prin intermediul procurorului”.

- completarea art. 270 CPP, cu un nou aliniat:

„(4²) Conducerea urmăririi penale este asigurată de către procuraturile teritoriale din circumscripția în care activează organul de urmărire penală care exercită urmărirea penală”.

- expunerea textului art.271 alin.(3) CPP într-o nouă redacție cu următorul conținut:

„Conflictul de competență între organele de urmărire penală este inadmisibil. Chestiunile legate de conflictul de competență se soluționează de procurorul ierarhic superior, procurorului care conduce cu urmărirea penală sau de către Procurorul General și adjuncții săi”.

Sugestii privind direcțiile de perspectivă în cercetarea competenței organelor de urmărire penală:

1. Digitalizarea și modernizarea procedurilor de stabilire și aplicare a competenței organelor de urmărire penală;
2. Dimensiunea interdisciplinară a competenței organelor de urmărire penală în raport cu combaterea criminalității transfrontaliere și a noilor forme de criminalitate;
3. Elaborarea unor ghiduri metodologice și a unor instrucțiuni unitare pentru practicieni, aprobate de Procuratura Generală și Curtea Supremă de Justiție, pentru a reduce discrepanțele și a asigura aplicarea uniformă a regulilor de competență, având în vedere rezultatele obținute în această cercetare.

BIBLIOGRAFIE

1. BÎRSAN, Corneliu. *Convenția europeană a drepturilor omului: comentariu pe articole – Ed. a 2-a, rev.* București: Editura C.H. Beck, 2010. 1887 p. ISBN 978-973-115-676-7.
2. BRÎNZA, Sergiu, STATI, Vitalie. *Drept penal. Partea specială. Volumul II.* Chișinău: „Tipografia Centrală”, 2011. 1324 p. ISBN 978-9975-53-034-7.
3. CtEDO, cauza Sevk c. Turciei, cererea nr. 4528/02, Hotărârea din 11.04.2006, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22itemid%22%3A%22001-73185%22%7D>
4. CtEDO, cauza Tomac v. Republica Moldova, cererea nr. 4936/12, Hotărârea din 16.03.2021, Strasbourg, [citată 30.11.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/spa#%7B%22itemid%22%3A%22001-208953%22%7D>
5. CtEDO, cauza Svetoslav Hristov c. Bulgariei, cererea nr. 36794/03, Hotărârea din 13.01.2011, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-116485%22%7D>
6. CtEDO, cauza Dammann c. Elveția, cererea nr. 77551/01, Hotărârea din 25.4.2006 [citată 23.05.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22002-3398%22%7D>
7. CtEDO, cauza Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit, cererea nr. 12244/86; 12245/86; 12383/86, Hotărârea din 30.08.1990, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/CASE%20OF%20FOX,%20CAMPBELL%20AND%20HARTLEY%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%20-%20\[Romanian%20Translation\]%20by%20the%20COE%20and%20the%20EC.pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/CASE%20OF%20FOX,%20CAMPBELL%20AND%20HARTLEY%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%20-%20[Romanian%20Translation]%20by%20the%20COE%20and%20the%20EC.pdf)
8. CtEDO, cauza Golder c. Regatului Unit, cererea nr. 4451/70, Hotărârea din 21.02.1975, Strasbourg [citată 23.04.2025]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57496%22%7D>
9. CtEDO, cauza Ignatenco c. Moldovei, cererea nr. 36988/07, Hotărârea din 08.02.2011, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-124098%22%7D>
10. CtEDO, cauza Irahim și alții contra Regatului Unit, cererea nr. 50541/08, 50571/08, 50573/08 și 40351/09), Hotărârea din 13.09.2016, Strasbourg [citată 06.04.2024]. Disponibil: <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/cedo/Ibrahim-s.a.-impotriva-Regatului-Unit.pdf>
11. CtEDO, cauza Moreira de Azevedo c. Portugaliei, cererea nr. 11296/84, Hotărârea din 23.10.1990, Strasbourg [citată 23.04.2025]. Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57645%22%7D>
12. CtEDO, cauza Muradverdiyev c. Azerbaidjanului, cererea nr. 16966/06, Hotărârea din 09.12.2010, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-229410%22%7D>
13. CtEDO, cauza Mușuc c. Moldovei, cererea nr. 42440/06, Hotărârea din 06.11.2007, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22%3A%22001-112791%22%7D>
14. CtEDO, cauza Oral și Atabay c. Turciei, cererea nr. 39686/02, Hotărârea din 23.06.2009, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-153995%22%7D>
15. CtEDO, cauza Plotnicova c. Moldovei, cererea nr. 38623/05. Hotărârea din 15.05.2012, Strasbourg [citată 27.03.2024]. Disponibilă: <https://www.agentguvernamental.md/wp-content/uploads/2015/04/PLOTNICOVA-RO.pdf>
16. CtEDO, cauza Rotaru c. României, cererea nr. 28341/95, Hotărârea din 04.05.2000, Strasbourg [citată 27.03.2024]. Disponibil: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/25965>
17. CtEDO, cauza Sttanday Times c. Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, cererea nr. 6538/74, Hotărârea din 26.04.1979, Strasbourg [citată 08.07.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-57584%22%7D>
18. CtEDO, cauza Popov c. Republicii Moldova, cererea nr. 74153/01, Hotărârea din 18.01.2005, Strasbourg [citată 13.06.2024]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-112656%22%7D>

19. CtEDO, cauza Dumitru Guțu c. Republicii Moldova, cererea nr. 47804/07, Hotărârea din 21.01.2014, Strasbourg [citată 13.06.2024]. Disponibil: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-142857%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-142857%22]})
20. CtEDO, cauza Assenov și alții c. Bulgariei, cererea nr. 24760/94, Hotărârea din 28.10.1998, Strasbourg [citată la 20.07.2024]. Disponibil: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-58261%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-58261%22]})
21. CtEDO, cauza Vasileva c. Danemarcei, cererea nr. 52792/99, Hotărârea din 25.09.2003, Strasbourg, [citată 20.07.2025]. Disponibil: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61348>
22. Codul de procedură penală al Republicii Moldova: nr. 122 din 14.03.2003, În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.104-110, art. Nr:447 din 07.06.2003.
23. **COSTIȘANU, Vitalie.** *Unele aspecte privind competența organului de urmărire penală a serviciului fiscal de stat.* În: Revista națională de drept nr.2(248)/ 2022. p.164-178. ISSN 1811-0770 /ISSNe 2587-411X.
24. **COSTIȘANU, Vitalie.** *Aspecte practice privind competența judecătorului de instrucție.* În: Științe juridice, Legal Sciences, nr. 16/2022, pp. 239–252. ISSN 1857-0976.
25. **COSTIȘANU, Vitalie.** *Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție în contextul ultimelor modificări ale codului de procedură penală.* În: Publicație științifico-practică Legea și Viața, octombrie - decembrie 2023, p.85-98. ISSN 1810-309X.
26. **COSTIȘANU, Vitalie, PAVLENCU, Mariana.** *Explicații privind competența procurorului la efectuarea urmăririi penale.* În: Anale științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM: științe juridice, 2023, nr. 17, pp. 194-214. ISSN 1857-0976.
27. **COSTIȘANU, Vitalie.** *Jurisdiction of the Prosecutor's Authority: Theoretical Aspects and Legal Provisions.* În: International Scientific Conference „Crime Prevention and Combating: Problems, Solutions and Perspectives”, 6th Edition, April 25th, 2024, published in Law and Life, Special Edition, 2024, pp. 447–461. ISSN 2587-4365.
28. CRIȘU, Anastasiu. *Drept procesual penal: partea generală.* Ed. a 2-a, rev. București: Editura Hamangiu, 2017. 600 p. ISBN 978-60627-0783-5.
29. DIDĂC, V., ȘTERBET, V., BOTEZATU, R., ROMAN, D., VIZDOAGĂ, T. *Drept procesual penal: conducerea și efectuarea urmăririi penale de către procuror. Suport de curs/ cartea a II-a.* Chișinău: Elan Poligraf S.R.L., 2008. 200 p. ISBN 978-9975-66-093-8.
30. Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 07.05.2013 în dosarul nr.4-1ril-1/2013[online]. Jurisprudența Curții Supreme de Justiție [citată 01.11.2024]. Disponibil: https://jurisprudenta.csj.md/search_interes_lege.php?id=1
31. DOLEA, Igor ș.a. *Drept procesual penal.* Chișinău: Cartier (F.E.-P., Tipografia Centrală), 2005. 960 p, ISBN 9975-79-343-6.
32. DOLEA, Igor ș.a. *Drept procesual penal. Partea specială. Volumul II. Ediția a 2-a revizuită și completată.* Chișinău: Reclama, 2006. 335 p. ISBN 978-9975-940-95-5.
33. DOLEA, Igor. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova (comentariu aplicativ).* Chișinău: Cartea Juridică, 2016. 1172 p. ISBN 978-9975-3111-3-7.
34. DOLEA, Igor. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova: (comentariu aplicativ).* Ed. a 2-a. Chișinău: Cartea Juridică, 2020 (Tipogr. „Bons Offices). 1408 p. ISBN 978-9975-3418-0-6.
35. DOLEA, Igor. *Drepturile persoanei în probatoriul penal//conceptul promovării elementului privat.* Chișinău: Cartea Juridică, 2009. 416 p. ISBN 978-9975-9927-7-0.
36. MARTÂNCIK, Evghenii. *Justiția penală: Standarde internaționale și principii naționale de activitate.* În: Legea și viața, nr.4.1999. p.9. ISSN 2587-4365 (E-ISSN 2587-4373).
37. OSOIANU, Tudor, ANDRONACHE, Anatol, ORÎNDĂȘ, Victor. *Urmărirea penală.* Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, 2005. 236 p. ISBN 9975-935-70-2.
38. OSOIANU, Tudor, OSTAVCIUC, Dinu. *Urmărirea penală.* Chișinău: Cartea Militară, 2021(F.E.P., Tipografia Centrală”), 494 p. ISBN 978-9975-157-58-2.
39. OSOIANU, Tudor. „Corelația dintre protecția drepturilor omului și contracararea criminalității (comentariu teoretic al art.1 Cod de procedură penală al Republicii Moldova). În: Dezvoltarea

- cadrlui juridic al Republicii Moldova în contextul necesităților de securitateși asigurare a parcursului european (Partea a II-a), Chișinău: 2019, pp. 206-216. ISBN 978-9975-3298-8-0.
40. OSOIANU, Tudor. **COSTIȘANU, Vitalie.** *Procedura și regulile de stabilire a competenței în domeniul asistenței juridice internaționale.* În: Publicație științifico-practică Legea și Viața, octombrie-decembrie, 2024, p. 67-79. ISSN: 2587-4365.
 41. OSOIANU, Tudor. **COSTISANU, Vitalie.** *Unele aspecte privind competența în cazul delegării și detașării ofițerilor de urmărire penală și a ofițerilor operativi.* În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice , Ed. Editia III-a, 5 decembrie 2024, Chișinău. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare” al MAI, 2024, Ediția IV-a, pp. 64-79. ISBN 978-9975-135-99-3.
 42. OSTAVCIUC, Dinu. *Constatarea semnelor infracțiunii și pornirea urmăririi penale în cazurile de traficare a copiilor, pe baza informațiilor obținute din măsurile speciale de investigație.* În: Legea și viața, aprilie 2015. p.10-16. ISSN 1810-309X.
 43. OSTAVCIUC, Dinu. *Principiile procesului penal:* Monografie. Chișinău : Print-Caro, 2022. 719 p. ISBN 978-9975-135-64-1.
 44. OSTAVCIUC, Dinu. *Sesizarea organelor de urmărire penală:* monografie. Chișinău: „Tipografia Centrală”, 2020, 206 p. ISBN 978-9975-3366-5-9
 45. PAVLENCU, Mariana, **COSTISANU, Vitalie.** Aspecte generale privind competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal. În: *Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective* , Ed. 5, 18 mai 2023, Chișinău. Chișinău: 2023, Ediția 5, pp. 291-299. ISSN 2587-4365
 46. PINTEA, Alexandru; PINTEA, Dan-Cristian; BĂLĂNESCU, Alina-Cristina. *Urmărirea penală. Aspecte teoretice și practice. Modele de acte procesuale și procedurale. Ediția a II-a, revăzută și adăugită.* București: Editura Universul Juridic, 2020, 600 p. ISBN 978-606-39-0607-7
 47. Proiectul de Lege cu privire la Procuratura Anticorupție și Combaterea Crimei Organizate. [citat 01.11.2024], Disponibil: <https://www.parlament.md/preview?id=a9d8d65c-e5db-422f-a9c8-6616aaa3a278&url=https://ep-sp.parlament.md/materials/638749944215504677/Documents/20250213164256.pdf&method=GetDocumentContent>
 48. THEODORU, Grigore Gr., CHIȘ, Ioan-Paul. *Tratat de Drept procesual penal.* Ediția a 4-a. București: Editura Hamangiu, 2020. p.629-634. 1171 p. ISBN 978-606-27-1671-4.
 49. UDROI, M. ș.a. *Codul de procedura penala. Comentariu pe articole. Editia a 2-a.* București: C.H. Beck, 2017. 2600 p. ISBN 978-606-18-0672-0
 50. КИСЕЕВ; Н.М. *Уголовный процесс. Учеб. для студентов юридических фак.* Chișinău: MONOGRAF, 2006. 1175 p. ISBN978-9975-9747-0-7
 51. *Руководство по расследованию преступлений: Учебное пособие/ Рук. авт. колл. д. ю. н. А.В. Гриненко.* Москва: НОРМА-ИНФРА М, 2002. 768 p. ISBN 5-89123-681-8 (НОРМА), ISBN 5-16-001166-8 (ИНФРА М).
 52. *Уголовный процесс: Учебник для студентов юридических вузов и факультетов.* Под ред. К.Ф. Гупенко. Издание 5-е, переработанное и дополненное. Москва: Зерцало-М, 2004. 704 p. ISBN 5-94373-082-6
 53. *Уголовно-процессуальное право: Учебник для юридических вузов/ Под общ.ред. В.И. Рохлина.* Санкт-Петербург, 2004. 653 p. ISBN 5-94201-279-2
 54. *Уголовный процесс: Учебник для студентов юридических вузов и факультетов/ Под. Общ. Ред. ЛЕБЕДЕВА, В.М.* Москва: Издательско-торговая корпорация „Дашков и К”, 2004, 776 p. ISBN: 5-94798-215-3
 55. ЯКУПОВ, Р.Х. *Уголовный процесс: Учебник вузов/ 4-е изд. испр. и доп.* Москва: ТЕИС, 2004. 607 p. ISBN 5-7218-0583-8

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice naționale și internaționale

- 1) **COSTIȘANU V.** *Competence – The Basic Institution of the Criminal Trial, Or Simple Technical Rules of Its Organization*, În: ACROSS Vol 8 No 4 (2024): Law and Litigation in the EU and the Candidate States, Published: 2024-03-28, pag. 11-23, Disponibil: Vol 8 No 4 (2024): Law and Litigation in the EU and the Candidate States | ACROSS. <https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/across/article/view/7351/6149>;
- 2) **COSTIȘANU V.** *Aspecte practice privind competența judecătorului de instrucție*, În: Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, nr.16, Chișinău 2023, p.239- 252 Categoria-B, CZU: 343.16, DOI 10.5281/zenodo.7625345, Disponibil: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/celmare16&div=22&id=&page=>
- 3) **COSTIȘANU V.** *Unele aspecte privind competența organului de urmărire penală a serviciului fiscal de stat*, În: Revista Națională de drept, Numărul 2(248) / 2022 / ISSN 1811-0770, p.164-178, Categoria-B, CZU 343.359.2 DOI [https://doi.org/10.52388/1811-0770.2022.2\(248\).16](https://doi.org/10.52388/1811-0770.2022.2(248).16), Disponibil: https://uspee.md/wp-content/uploads/2023/03/16_Vitalie-COSTISANU.pdf;
- 4) **COSTIȘANU V., PAVLENCU M.** *Explicații privind competența procurorului la efectuarea urmăririi penale*, În: Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, nr.17 Chișinău, 2023, p.194-214, Categoria-B, CZU 343.1, ISSN 1857-0976, DOI 10.5281/zenodo.8320926, Disponibil: https://academy.police.md/wp-content/uploads/2023/09/Anale_Stiintifice_2023_nr_17-1.pdf
- 5) **COSTIȘANU V.** *Competența organului de urmărire penală al Centrului Național Anticorupție în contextul ultimelor modificări ale codului de procedură penală*, În: Publicație științifico-practică Legea și Viața, octombrie - decembrie 2023, p.85-98, Categoria-C, CZU: 343.1, DOI 10.5281/zenodo.10725720, Disponibil: https://academy.police.md/wp-content/uploads/2024/03/p_85-98.pdf
- 6) **OSOIANU T., COSTIȘANU V.** *Procedura și regulile de stabilire a competenței în domeniul asistenței juridice internaționale*, În: Publicație științifico-practică Legea și Viața, octombrie-decembrie, 2024, p. 67-79, Categoria-C, CZU 341.4, DOI 10.5281/zenodo.14930277, Disponibil: https://academy.police.md/wp-content/uploads/2025/02/p_67-79.pdf
- 7) **COSTIȘANU V., PAVLENCU M.** *Aspecte generale privind competența organului de urmărire penală al serviciului vamal*, În: Ediția specială a Publicației științifico-practice Legea și Viața, publicarea materialele Conferinței Științifice Interuniversitare cu participare internațională *Prevenirea Și Combaterea Criminalității: Probleme, Soluții Și Perspective* Ediția a V-a, Chișinău, 18 mai 2023, p.291- 299, CZU 343.1:339.543, ISSN 2587-4365, Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/291-299_4.pdf;
- 8) **COSTIȘANU V., PAVLENCU M.** *Unele aspecte privind competența organelor de constatare*, În: Materialele Conferinței cu participare internațională *Infrațiunea – Răspunderea penală – Pedepsa. Drept și Criminologie*, Ediția a III, organizată de USM, la 7-8 decembrie 2023, p.525-551, CZU: 343.18, DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12178427>, Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/525-551.pdf
- 9) **OSOIANU, T., COSTIȘANU V.** *Critical opinion on the establishment of the prosecutor's office for anti-corruption and combating organized crime*, În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective”, ediția a VII-a, din 10 aprilie 2025, p.236-250; CZU: 343.1:343.98; ISSN 2587-4365 E-ISSN 2587-4373; Disponibil: https://academy.police.md/wp-content/uploads/2025/06/Materialele-Conferintei_stiintifice_internationale_10_04_2025.pdf
- 10) **COSTIȘANU V.** *Competența organului de urmărire penală: aspecte teoretice și dispoziții legale*, În: Materialele Conferinței științifice internaționale *Prevenirea și combaterea criminalității – probleme, soluții și perspective*, Ed. a VI-a 25 aprilie 2024, Chișinău 2024, p.447-

461, CZU: 343.12/.13, ISSN 2587-4365, E-ISSN 2587-4373 Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/447-461.pdf;

- 11) OSOIANU, T., **COSTIȘANU V.** *Unele aspecte privind competența în cazul delegări și detașării ofițerilor de urmărire penală și a ofițerilor operativi*, În: Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în asigurările ordinii și securității publice, Ediția IV-a, din 05 decembrie 2024, p. 64-79, CZU: 343.12/.13, ISBN 978-9975-135-99-3, Disponibil: https://academy.police.md/wp-content/uploads/2025/02/Mater_conf_Protect_dr_si_liber_omului_ed_4_03_02_2025.pdf.

ADNOTARE

Vitalie Costișanu, *Competența organului de urmărire penală — analiza cadrului normativ și al jurisprudenței*". Teză de doctor în drept. Chișinău, 2025

Structura tezei: introducere, patru capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 284 de surse, 240 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 11 articole științifice.

Cuvinte-cheie: competență, organ de urmărire penală, semnele competenței, formele competenței, competență materială, competență personală, competență teritorială, competență alternativă, competență derogată, conflict de competență, reguli de competență.

Scopul lucrării constă în abordarea teoretico-practică a competenței organului de urmărire penală în vederea stabilirii esenței și conținutului acestui concept și elucidării aspectelor ce țin de interpretarea și aplicarea corectă a normelor acestei instituții de drept procesual-penal astfel încât să fie asigurată cercetarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a unor conflicte de ordin penal și excluderea conflictelor care pot apărea între organele de urmărire penală dar și formularea de propuneri și recomandări în vederea îmbunătățirii și raționalizării practicilor existente.

Obiectivele cercetării constă în abordarea competenței organelor de urmărire penală din perspectiva cadrului normativ național și internațional existent, al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Supreme de Justiție, Curții Constituționale dar și a practicii existente la nivelul organelor de urmărire penală.

Noutatea și originalitatea științifică a prezentului studiu constă în abordarea teoretico-practică a competenței organului de urmărire penală cu aducerea în prim plan a practicilor existente dar și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova și Curții Constituționale a Republicii Moldova. Această studiu a relevat numeroase carențe la nivel legislativ dar și existența unor practici defectuoase legat de aplicarea normelor de competență. În cadrul acestui studiu nu doar că s-au formulat propuneri de raționalizare a cadrului normativ dar cel mai important au fost formulate propuneri de îmbunătățire și de uniformizare a practicii ce ține de interpretarea, aplicarea regulilor de competență și de soluționare a eventualelor conflicte de competență care pot apărea între organele de urmărire penală.

Problema științifică soluționată rezidă în fundamentarea unui concept unitar și aplicabil al competenței organului de urmărire penală, prin clarificarea noțiunii, semnelor și formelor acesteia, prin identificarea și corectarea neajunsurilor legislative și jurisprudențiale existente și prin elaborarea unor mecanisme și propuneri de lege ferenda care asigură aplicarea coerentă a regulilor de competență, soluționarea conflictelor între organele de urmărire penală și eficientizarea procesului penal în ansamblu.

Semnificația teoretică. Acest studiu fiind elaborat în baza unui număr mare de abordări științifice din țară și străinătate, din analiza cadrului normativ în vigoare dar și al practicii judiciare a autorităților autohtone cât și a Curții Europene a Drepturilor Omului a permis nu doar relevarea și identificarea imperfecțiunilor normative și a practicii neuniforme la aplicarea regulilor de competență dar cel mai important sau propus măsuri eficiente de racordare a cadrului normativ și de uniformizare a practicii.

Valoarea aplicativă a prezentei lucrări a fost determinată de faptul că în baza analizei abordărilor teoretice în domeniu, a cadrului normativ în vigoare și al practicii judiciare au fost elaborate propuneri și recomandări de reformare și îmbunătățire a domeniului abordat.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele prezentului studiu nu doar că pot fi folosite pentru dezvoltarea acestui domeniu în procesul de instruire a studenților și profesioniștilor în domeniu dar cel mai important pot constitui un punct de plecare în reformarea și raționalizarea organelor de urmărire penală și la crearea unei practici uniforme privind aplicarea regulilor de competență astfel încât să se asigure cercetarea completă, obiectivă și în termeni proximi a pricinilor penale și evitarea sau diminuarea considerabilă a eventualelor conflicte de competență care pot apărea între organele de urmărire penală.

АННОТАЦИЯ

Виталий Костишану, «Компетенция органа уголовного преследования — анализ нормативной базы и судебной практики». Диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук. Кишинёв, 2025

Структура диссертации: введение, четыре главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 284 источников, 240 страниц основного текста. Полученные результаты опубликованы в 11 научных статьях.

Ключевые слова: компетенция, орган уголовного преследования, признаки компетенции, формы компетенции, предметная компетенция, персональная компетенция, территориальная компетенция, альтернативная компетенция, делегированная компетенция, конфликт компетенций, правила компетенции.

Цель работы заключается в теоретико-практическом анализе компетенции органа уголовного преследования с целью установления сущности и содержания данного понятия, а также выявления аспектов, связанных с правильным толкованием и применением норм, регулирующих эту уголовно-процессуальную правовую институцию. Исследование направлено на обеспечение всестороннего, объективного и полного расследования уголовных дел, устранение конфликтов между органами уголовного преследования, а также на формулирование предложений и рекомендаций по улучшению и рационализации существующей практики.

Цели исследования состоят в изучении компетенции органов уголовного преследования в свете действующей национальной и международной нормативной базы, практики Европейского суда по правам человека, Верховного суда и Конституционного суда, а также практики правоохранительных органов.

Научная новизна и оригинальность настоящего исследования заключаются в теоретико-практическом подходе к проблеме компетенции органа уголовного преследования с акцентом на анализ существующей практики и судебной практики Европейского суда по правам человека, Верховного суда и Конституционного суда Республики Молдова. В исследовании выявлены многочисленные пробелы в законодательстве и недостатки в практике применения норм о компетенции. В рамках работы были предложены не только меры по рационализации нормативной базы, но и, что более важно, конкретные предложения по улучшению и унификации практики толкования, применения правил компетенции и разрешения возможных конфликтов между органами уголовного преследования.

Решенный научный вопрос состоит в формулировании обоснованной концепции, основанной на практике и действующем законодательстве, которая позволила бы усовершенствовать и рационализировать сферу компетенции органов уголовного преследования путём внесения изменений или принятия дополнительных регламентов.

Теоретическая значимость работы определяется тем, что исследование основано на обширном числе научных источников как национального, так и международного уровня, анализе действующего законодательства и судебной практики национальных судов и Европейского суда по правам человека. Это позволило не только выявить нормативные несовершенства и несогласованность практики применения правил компетенции, но и предложить эффективные меры по приведению нормативной базы в соответствие и унификации практики.

Практическая ценность работы настоящей работы заключается в том, что на основе анализа теоретических подходов, нормативной базы и судебной практики были разработаны конкретные предложения по реформированию и улучшению сферы компетенции органов уголовного преследования.

Внедрение научных результатов. Результаты настоящего исследования могут быть использованы не только в образовательном процессе подготовки студентов и специалистов, но и стать отправной точкой для реформирования и рационализации деятельности органов уголовного преследования, а также для создания единой практики применения правил компетенции с целью обеспечения полного, объективного и своевременного расследования уголовных дел и значительного снижения числа возможных конфликтов компетенции между органами уголовного преследования.

ANNOTATION

Vitalie Costișanu, “The Competence of the Criminal Investigation Authority — Analysis of the Normative Framework and Case Law.” Doctoral thesis in law. Chișinău, 2025

Thesis structure: introduction, four chapters, general conclusions and recommendations, bibliography comprising 284 sources, 240 pages of main text. The obtained results are published in 11 scientific articles.

Keywords: competence, criminal investigation authority, indicators of competence, forms of competence, material competence, personal competence, territorial competence, alternative competence, delegated competence, conflict of competence, competence rules.

The purpose of the research: The paper aims to provide a theoretical and practical analysis of the competence of the criminal investigation authority in order to establish the essence and content of this concept and to clarify issues related to the correct interpretation and application of the rules governing this criminal procedural institution. The ultimate goal is to ensure a comprehensive, objective, and thorough investigation of criminal cases, to eliminate potential conflicts between investigative bodies, and to formulate proposals and recommendations for improving and rationalizing current practices.

The objectives of the research of the existing national and international normative framework, the case law of the European Court of Human Rights, the Supreme Court of Justice, the Constitutional Court, and the practices of law enforcement bodies.

Scientific novelty and originality: The novelty of the present study lies in its theoretical and practical approach to the competence of criminal investigation authorities, highlighting existing practices and the jurisprudence of the European Court of Human Rights, the Supreme Court of Justice of the Republic of Moldova, and the Constitutional Court of the Republic of Moldova. The research identified numerous legislative deficiencies and poor practices in the application of competence rules. In addition to proposing ways to rationalize the legal framework, it offers crucial proposals for improving and harmonizing the interpretation and application of competence rules, as well as the resolution of potential conflicts between criminal investigation bodies.

Solved scientific problem: The study formulates a well-grounded concept based on current practice and legislation that allows for the improvement and rationalization of the system by proposing amendments or introducing additional regulations where necessary.

Theoretical significance: This research is based on a substantial number of national and international scientific approaches, on the analysis of the current normative framework, and on the judicial practice of domestic courts and the European Court of Human Rights. It not only identifies legislative flaws and inconsistent application of competence rules but also puts forward effective measures for aligning the legal framework and unifying practices.

Practical value of the research: The practical significance of the thesis is given by the development of concrete proposals and recommendations for reform and improvement of the addressed field, based on the analysis of theoretical perspectives, existing regulations, and judicial practice.

Implementation of scientific results: The results of this study can serve not only as a basis for the development of this field in the training of students and professionals but more importantly, as a starting point for reforming and rationalizing the activities of criminal investigation bodies and creating a unified practice for the application of competence rules. This would ensure thorough, objective, and timely criminal investigations and significantly reduce or eliminate conflicts of competence that may arise among investigative authorities.

COSTIȘANU Vitalie

**COMPETENȚA ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ – ANALIZA
CADRULUI NORMATIV ȘI AL JURISPRUDENȚEI**

Specialitatea științifică: 554.03 – Drept procesual penal

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 29.10. 2025
Hârtie offset. Tipar digital.
Coli de tipar: 2.74.

Formatul A4
Tirajul 50 ex.
Comanda nr. ____

Tipografia PRINT-CARO
m. Chisinău, str. Columna, 170
printcaro@gmail.com
tel. 069124696